

TRƯỜNG T.H.P.T CHUYÊN
NGUYỄN TRÃI

NĂM HỌC 2022 - 2023

ĐỀ THI NĂNG KHIẾU LẦN V - LỚP 11

Môn thi: Ngữ văn

Ngày thi: 20 tháng 3 năm 2023

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian phát đề

(Đề thi có 01 trang)

ĐỀ BÀI

Câu 1 (8,0 điểm). Hãy đọc đoạn thơ sau:

*“theo tin tức của nija
loài người mỗi lúc một xa loài người
mười người nhìn bông hoa tươi
chín người không muốn mỉm cười hồn nhiên
người cười bị cho là điên
cho nên tình trạng thiên nhiên như vậy
cộ xe hét héo cả cây
vì mang khói bụi đi xây bầu trời
chúng ta vèo phát hết đời
mà không kịp nói một lời cảm ơn”*

(**Mật thư** - Nguyễn Thế Hoàng Linh)

Suy nghĩ của anh/chị về **thông điệp sống** được gửi gắm trong đoạn thơ trên.

Câu 2 (12,0 điểm).

Mỗi cá thể sáng tạo đều chọn cho mình con đường riêng biệt, nhưng mỗi nhà thơ đều chung một đích đến là khám phá và tôn vinh cái đẹp.

(**Vẻ đẹp và quyền năng của thơ ca** - Mai Văn Phan)

Bằng trải nghiệm văn học, anh chị hãy bình luận ý kiến trên.

Họ và tên thí sinh: .....Số báo danh.....

Chữ ký giám thị 1.....Chữ ký giám thị 2.....

ĐÁP ÁN - BIỂU ĐIỂM ĐỀ THI NĂNG KHIẾU MÔN NGỮ VĂN

LỚP 11 - LẦN V

Câu 1 (8.0 điểm):

I. Yêu cầu về kĩ năng

Thí sinh biết cách làm bài văn nghị luận xã hội; bài làm có kết cấu chặt chẽ, diễn đạt lưu loát, không mắc lỗi về chính tả, dùng từ và ngữ pháp.

II. Yêu cầu về kiến thức:

Thí sinh có thể đưa ra nhiều ý kiến riêng và trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần hợp lí, thiết thực, chặt chẽ và có sức thuyết phục. Cần nêu bật được các ý sau:

Ý	Nội dung cần đạt	Đ i ể m
1	Nêu vấn đề nghị luận: Sống như thế nào trong thế giới hiện đại đầy phức tạp, bất ổn	1 . 0
2	Xác định thông điệp sống trong đoạn thơ: <i>- loài người mỗi lúc một xa loài người:</i> tình trạng vong thân, mất nhân tính và đứt gãy các mối giao cảm, kết nối giữa con người với con người khiến người ta xa nhau và xa dần cái chất người vốn có, cần có, nên có trong mình. <i>- mười người nhìn bông hoa tươi/ chín người không muốn mỉm cười hồn nhiên/ người cười bị cho là điên:</i> là biểu hiện đầu tiên của tình trạng vong thân, mất nhân tính. + Không muốn mỉm cười trước bông hoa tươi là không còn rung động, không còn thấy yêu thích cái đẹp tự nhiên trong trời đất, không còn giữ được những cảm xúc hồn nhiên trong tâm hồn - trở nên xơ cứng, trơ lì về cảm xúc và toan tính lạnh lùng. + Phán xét, kết án những người khác mình, phủ nhận, thậm chí chế nhạo những cảm xúc thuần khiết, trong sáng - trở nên tăm tối, xấu xí và tòi tệ khi không còn hiểu, đồng cảm với những cảm xúc đơn thuần, trong sáng của con người, khi thể hiện một thái độ sống rất kém văn minh. <i>- cộ xe hét héo cả cây/ vì mang khói bụi đi xây bầu trời:</i> sống vội, sống ẩu, sống tùy tiện và ích kỉ, bất chấp cả thế giới (thiên nhiên và con người) quanh mình dẫn đến tàn phá môi trường sống, không kịp cảm nhận dù là vẻ đẹp hay sự tòi tệ dần đi của thế giới quanh mình.	2 . 0

	<p>- chúng ta vò phát hết đời/ mà không kịp nói một lời cảm ơn: cuộc đời ngắn ngủi, sống vội, sống ẩu dẫn đến sống vô ơn.</p> <p>=> Thông điệp sống: sống chậm lại, mở lòng ra, mở hồn ra mà đón nhận và yêu thương lấy thế giới quanh mình, yêu thương và biết ơn vì chính điều đó sẽ giúp ta sống là người và gần người hơn.</p>	
3	<p>Suy nghĩ về thông điệp sống trong đoạn thơ:</p> <p>a. Mở lòng ra, mở hồn ra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mở lòng ra mới có thể cảm nhận giá trị của mọi điều đang hiện diện, đang tồn tại trong thế giới này - dù là một điều bé nhỏ, bình dị hay một điều lớn lao, vĩ đại, thiêng liêng, dù là cái thoáng qua hay cái lâu bền, dù là cái đẹp hay cái còn chưa đẹp, có hoặc không có khả năng trở nên đẹp hơn... - Mở lòng ra mới có thể đón nhận dù là một ân tình hay một cơ hội, một mối quan hệ hay một sự đổi thay (của mình, của người, của thế giới này...). - Mở hồn ra mới có thể giao cảm dù là với người khác hay với thiên nhiên, đất trời, cỏ cây hoa lá quanh ta. Sự giao cảm làm hình thành những kết nối để ta gần nhau và hòa nhập với cõi sống quanh mình, của mình. Sự giao cảm tạo điều kiện cho sự lắng nghe và thấu hiểu để từ đó mối quan hệ được vun đắp, tình cảm được nuôi dưỡng, lòng mình, hồn mình cũng nhờ đó mà ấp đầy hơn, ấm áp hơn... <p>b. Hãy biết ơn</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bởi mỗi chúng ta không tự dung có mặt trên thế giới này. Tinh cha huyết mẹ, sự nuôi dưỡng, giáo dục từ gia đình, nhà trường, những điều kiện, nền tảng của xã hội đều góp phần làm nên con người chúng ta, duy trì sự tồn tại của ta, thôi thúc ta trưởng thành, phát triển, là điều kiện cho ta tự khẳng định. - Bởi mỗi điều ta đang có, được nhận đều vô cùng quý giá, và bất kì điều gì ta nhận được cũng chính là một đặc ân - được sống, được thưởng thức, cảm nhận những vẻ đẹp, những giá trị của sự sống, được thấy thế giới quanh mình và thấy mình trong thế giới này... - Bởi lòng biết ơn sẽ làm thay đổi cách ta nhìn thế giới, cách ta sống và ứng xử với thế giới và với chính mình - lòng biết ơn sẽ làm nảy sinh từ tâm, hình thành tình nghĩa, nuôi dưỡng yêu thương, lòng biết ơn khiến người ta trở nên rộng lượng, khoan dung, lòng biết ơn cũng tạo kết nối và làm hình thành ý thức trách nhiệm... Nhờ thế, người ta sống người hơn. 	3 · 5
4	<p>Bàn luận, mở rộng:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cần “mở mắt” (có sự tinh táo về lí trí, sáng suốt trong nhận diện và nhận định) trước khi và cùng với việc mở lòng - sẽ tránh được tổn thương, sẽ giảm bớt thất vọng, hẫng hụt khi cái xảy ra không như mình muốn, mình nghĩ. 	1 · 5

<p>- Lòng biết ơn cần hình thành một cách tự nhiên trên cơ sở nhận biết và thấu hiểu những gì mình đón nhận được, không nên gò ép, cũng không thể cố tô vẽ, thổi phồng.</p> <p>- Điều cần thiết là phải lắng mình cảm nhận, đón nhận và giao cảm. Mà muốn vậy thì không thể sống vội, sống ẩu. Nhưng nếu lúc nào cũng chậm rãi, từ tốn thì có thể ta sẽ lạc nhịp và lạc khỏi dòng chảy chung. Nên phải biết cân bằng, luôn có ý thức tự điều chỉnh. Chỉ cần ta còn tình yêu với cuộc sống, có trách nhiệm với chính mình, với cuộc đời, ta sẽ tự điều chỉnh để sống tốt hơn.</p>
--

Câu 2 (12.0 điểm):

I. Yêu cầu về kĩ năng:

- Biết làm bài nghị luận văn học: kết hợp nhuần nhuyễn các thao tác giải thích - bình luận, chứng minh nhận định về một vấn đề lý luận.
- Bố cục rõ ràng, kết cấu chặt chẽ, cảm nhận sâu sắc. Diễn đạt trôi chảy, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, ngữ pháp

II. Yêu cầu về kiến thức:

Thí sinh có thể có nhiều cách trình bày khác nhau nhưng cần nêu được các ý cơ bản sau:

Ý	Nội dung cần đạt	Điểm
1	<p>Giải thích ý kiến</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mỗi cá thể sáng tạo: chỉ nhà văn, nhà thơ - nghệ sĩ nói chung. - Con đường riêng biệt: Phong cách sáng tác, cá tính sáng tạo của mỗi nghệ sĩ. - Khám phá và tôn vinh cái đẹp: Phát hiện, ngợi ca cái đẹp của con người, cuộc sống bằng tác phẩm nghệ thuật. <p>=> Câu nói đề cập đến đặc trưng của hoạt động sáng tạo (thể hiện cá tính, phong cách riêng) và sứ mệnh chung của nghệ thuật (phát hiện, tôn vinh cái đẹp).</p>	2.0
2	<p>Lý giải vấn đề:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vì sao mỗi cá thể sáng tạo đều chọn cho mình con đường riêng biệt? Vì bản chất sáng tạo nghệ thuật là đơn nhất, không lặp lại; nhà văn/nhà thơ muốn khẳng định tài năng/vị trí của mình phải tạo dựng được phong cách - nghĩa là đi con đường riêng biệt. Có được phong cách, nhà văn/nhà thơ mới có chỗ đứng trong lòng độc giả. 	4,5

	<p>- Con đường riêng biệt thể hiện ở: quan niệm nghệ thuật mới mẻ, tiến bộ, ở cách xử lí đề tài, phát hiện và hình thành chủ đề, lựa chọn giọng điệu, sử dụng thể loại, ngôn ngữ nghệ thuật...</p> <p>- Vì sao mỗi nhà thơ đều chung một đích đến là khám phá và tôn vinh cái đẹp? Vì đó là thiên chức, là sứ mệnh của nhà văn/nhà thơ và là cơ sở tạo nên giá trị vĩnh hằng của nghệ thuật. Bản chất của nghệ thuật muôn đời là hướng đến khám phá và tôn vinh cái đẹp của con người và cuộc đời. Nghệ thuật cũng chỉ thực sự trở nên có giá trị khi nó, bằng con đường riêng của mình, có thể khơi mở trong con người sự hiểu biết, tình yêu và khả năng sáng tạo ra cái đẹp.</p>	
3	<p>Chứng minh bằng tác phẩm tiêu biểu</p> <p>Học sinh phải chọn, phân tích được một số tác giả/ tác phẩm tiêu biểu. Làm rõ các mặt:</p> <p>- Con đường riêng biệt của mỗi nhà văn/nhà thơ.</p> <p>- Khám phá và tôn vinh cái đẹp ở con người, cuộc đời, cái đẹp trong tự nhiên thông qua những hình thức nghệ thuật độc đáo, sáng tạo.</p> <p><i>(Học sinh có thể lồng ghép phần lý giải với phần chứng minh)</i></p>	4,5
4	<p>Bình luận, mở rộng vấn đề</p> <p>- Khẳng định tính đúng đắn của vấn đề. Cái đẹp cần được hiểu với một nội hàm rộng, bao gồm chân - thiện - mỹ.</p> <p>- Các nhà văn/nhà thơ không chỉ khám phá tôn vinh cái đẹp mà còn phơi bày, lên án/tố cáo cái xấu xa/tàn bạo/cái phi nhân/phi thẩm mỹ ở con người và cuộc đời, góp phần giúp cái đẹp/ cái thiện chiến thắng, tỏa sáng.</p> <p>- Câu nói khẳng định trách nhiệm nặng nề và sứ mệnh lớn lao của người cầm bút, từ đó đặt ra vấn đề sáng tác và tiếp nhận.</p>	1.0

Người ra đề và làm đáp án: Nguyễn Thanh Huyền

Người duyệt đề: Bùi Đình Nhiễm